

NEMŠKI IN SLOVENSKI MANJŠINSKI KOMPLEKSI

Neznaten jezikovni otok nemškega porekla je dobil revijo, ki naj zaustavi njegovo izumiranje

Življenje v Ljetzanu-Glazzi je trimesečno kulturna in folklorna revija, trinaestih veronskih in sedmih vicentinskih občin in drugih jezikovnih otokov v alpskem kraju. Izdaja jo Institut za germanske jezike in literaturo na milanski univerzi (Università degli studi di Milano, via Festa del Perdomo 7. Uprava in uredništvo via XXIV Maggio 20.)

Revije ne prodajajo, pač pa jo pošiljajo v zameno italijanskim in tujim kulturnim institutom, ki bi jo zahtevali izključno pri omenjenem institutu na milanski univerzi. Gre za namste oaze v vnožju italijanskega Alp, ki je njih nemško srednjeveško narečje že skoraj ugasnilo v italijanskem okolju. Damski časnik Andersen je 8. septembra 1968 objavil v vodilnem članku o nemških jeziki in literaturi v Ljetzanu-Glazzi, v katerem je opisal kraj Glazza-Ljetzan v hribih nad Verono. Andersen je smisel namen svojega članka v pozivu: «Skušamo rešiti, ko že bi bilo polno, civilizacijo in kulturo, ki sta preživeli srednji vek.» Revija germanskega inštituta v Milanu si je za postavila v svojem vodniku prve številke v januarju 1970 nalogo, da izgraja temelj zadnje civilizacije, čemur je jezika bavarskih naselencev, ki so se naselili v krajih med Verono in Verceno v 13. veronskih in 7. vicentinskih občinah in v drugih jezikovnih otokih, ki kot verno še obstajajo v beneških pokrajinih okoli Sappade in v naši bližini v sami deželi Furlanije-Juljske krajina v Saurisu in Timau v Karniji.

Nihče ni v prejšnjih časih znanstveno preiskoval, kdaj so se ti prebivalci z nekim čudnim germanskim narečjem naselili na južni strani italijanskega alpskega loka in so se zato kmalu pojavile domneve in govorice, na koncu pa se je začelo to pisati, da so to ostanki razbitih Cimrov.

V novejšem času so pričeli raziskovati razne fevdalne arhive in so odkrili, da je 1287. leta škof in fevdalni gospod v Veroni Bartolomeo dalla Scala dovolil, da se v nenaseljenih krajih naselijo bavarski naselenci. Leta 1403 so oblasti že ustanovile Vicariatus Monteneurum Theutonorum. Se kasneje se je razširila in te kraje je Beneška republika, ki je, kot pri nas v Benetkah Sloveniji, dala tudi tem nemškim naselencem najhujše samoupravne pravice.

Razni nemški profesorji so v novejših časih odkrili, da gre za neko staro bavarsko narečje, ki je v svoji izvirnosti ohranilo številne arhaične oblike.

Kajpada traja debata o «Cimbric» se naprej. Ti stari bavarski naselenci se ne morejo odreči romantični legendi kot se nekateri naši Rezjanci nočejo odreči legendi, da so potomci Rusov in ne skromni Slovenci, ki so v svoji gorski dolini ohranili slovenske arhaične elemente stare slovenske. Tudi nekaterim nemškim krogom je ljuba zgodovinska predstava, da gre za veliko nemško naseljevanje iz rimskih časov. Naj omenimo le eno iz najpogostejših primerov takega pisanja. Gre za nemški jezikovni otok v gori Italiji (Verlagnsamt Altheim, Bozen, 1969). Tu kratkomaletno beremo: «Slopi nemški jezikovni ostanki v sedanjih sedmih in trinaestih občinah so zadnje čistišči življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 1969 izpeljali popoln popis prebivalstva v kraju Glazza. Hkrati so šli od hiše do hiše z magnetofonom in beležili pripovedke in zgodbe, fotografirali vse, kar ima pečat stare izvirnosti in spravevali ali razumejo in ali govorijo staro bavarsko narečje. Nasteli so 445 prebivalcev doma, z stalnim bivališčem v občini, in 126 emigrantov, ki so se odselili drugam v Italijo ali v tujino. Oba seznama so priobčili v dveh prvih letih revije Ljetzan-Glazza. Glede na naslednje podatke: Ime in priimek, rojstni dan, stalno bivališče, poklic in rubrika o jeziku «taucias garedais», kar bi bilo v knjižni nemščini «deutsche Geredais» po naše nemška govorica. Priimek so v ogromni večini italijanski. Tako je mnogo priimkov Boggi, Cappelletti, Dal Bosco, Fagioni, Longo, Lucchi in Rozzi. To pomeni, da so jim dali italijanske priimeke, ko so se ustanovili italijanski uradi. Zanimivo je, da je med njimi pet Pitterlinov, ki so se rodili v občini in stanujejo v zasedli Obere Ljetze — Obere Ljetze — Gornji Ljetze. Presečna, vsi emigranti razumejo in govorijo taucias garedais, medtem ko jih je pa doma dobra tretjina, ki ne razumejo nemškega narečja.

Prebivalstvo kraja je tipično hribovsko prebivalstvo, ki se kot drugod v Italiji, izsekuje drugam po Italiji in v tujino, je večina navadna nekvificirana delovna sila, nekateri so izučeni zidarji, kmetov pa je malo. Mlajši rod, ki je zrasel po letu 1940 pozna domačo govorico «taucias garedais» kot starejša generacija. Najbolje razumejo in govorijo domače bavarsko narečje gospodinjice. Velika večina emigrantov iz tega kraja se je naselila v bližnji piemontski in lombardski industrijski središčih in bolj malo jih je odšlo v tujino, in sicer v Švico in Francijo, kakih 30 pa je odšlo laško delo v južni Tirol med tamkajšnje Nemce.

Revija Vita di Ljetzan izdajajo znanstveni krogi milanske univerze. Zato pretežen del člankov obravnava v italijanski zgodovini, teh krajev, njihova krajinska ime, stare slovenske «cimbrskega» jezika, jezikovne razprave o njihovem narečju in v nepokvarjenem njihovem narečju prinaša še živo ljudsko ustvarjalno pripovedništvo in literaturo in primerjavi s knjižno literaturo in z ustreznim prevodom v italijansko. Za preproste ljudi iz Ljetzan-Glazze je prav to ljudsko izročilo najbolj privlačno in prav z objavljanjem ljudskega jezika blaga dosega izdajatelj, da bo mogoče vsaj v tem edinem «cimbrskem» kraju znanstvenim znanstvenim, za kasnejše rodove ohraniti spomin na življenje in ustvarjanje ljudsko moč nekih nemških kmetov in gozdni delavci, ki so 700 let živeli nekje na jugu svoje lastne življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 1969 izpeljali popoln popis prebivalstva v kraju Glazza. Hkrati so šli od hiše do hiše z magnetofonom in beležili pripovedke in zgodbe, fotografirali vse, kar ima pečat stare izvirnosti in spravevali ali razumejo in ali govorijo staro bavarsko narečje. Nasteli so 445 prebivalcev doma, z stalnim bivališčem v občini, in 126 emigrantov, ki so se odselili drugam v Italijo ali v tujino. Oba seznama so priobčili v dveh prvih letih revije Ljetzan-Glazza. Glede na naslednje podatke: Ime in priimek, rojstni dan, stalno bivališče, poklic in rubrika o jeziku «taucias garedais», kar bi bilo v knjižni nemščini «deutsche Geredais» po naše nemška govorica. Priimek so v ogromni večini italijanski. Tako je mnogo priimkov Boggi, Cappelletti, Dal Bosco, Fagioni, Longo, Lucchi in Rozzi. To pomeni, da so jim dali italijanske priimeke, ko so se ustanovili italijanski uradi. Zanimivo je, da je med njimi pet Pitterlinov, ki so se rodili v občini in stanujejo v zasedli Obere Ljetze — Obere Ljetze — Gornji Ljetze. Presečna, vsi emigranti razumejo in govorijo taucias garedais, medtem ko jih je pa doma dobra tretjina, ki ne razumejo nemškega narečja.

Prebivalstvo kraja je tipično hribovsko prebivalstvo, ki se kot drugod v Italiji, izsekuje drugam po Italiji in v tujino, je večina navadna nekvificirana delovna sila, nekateri so izučeni zidarji, kmetov pa je malo. Mlajši rod, ki je zrasel po letu 1940 pozna domačo govorico «taucias garedais» kot starejša generacija. Najbolje razumejo in govorijo domače bavarsko narečje gospodinjice. Velika večina emigrantov iz tega kraja se je naselila v bližnji piemontski in lombardski industrijski središčih in bolj malo jih je odšlo v tujino, in sicer v Švico in Francijo, kakih 30 pa je odšlo laško delo v južni Tirol med tamkajšnje Nemce.

Revija Vita di Ljetzan izdajajo znanstveni krogi milanske univerze. Zato pretežen del člankov obravnava v italijanski zgodovini, teh krajev, njihova krajinska ime, stare slovenske «cimbrskega» jezika, jezikovne razprave o njihovem narečju in v nepokvarjenem njihovem narečju prinaša še živo ljudsko ustvarjalno pripovedništvo in literaturo in primerjavi s knjižno literaturo in z ustreznim prevodom v italijansko. Za preproste ljudi iz Ljetzan-Glazze je prav to ljudsko izročilo najbolj privlačno in prav z objavljanjem ljudskega jezika blaga dosega izdajatelj, da bo mogoče vsaj v tem edinem «cimbrskem» kraju znanstvenim znanstvenim, za kasnejše rodove ohraniti spomin na življenje in ustvarjanje ljudsko moč nekih nemških kmetov in gozdni delavci, ki so 700 let živeli nekje na jugu svoje lastne življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 1969 izpeljali popoln popis prebivalstva v kraju Glazza. Hkrati so šli od hiše do hiše z magnetofonom in beležili pripovedke in zgodbe, fotografirali vse, kar ima pečat stare izvirnosti in spravevali ali razumejo in ali govorijo staro bavarsko narečje. Nasteli so 445 prebivalcev doma, z stalnim bivališčem v občini, in 126 emigrantov, ki so se odselili drugam v Italijo ali v tujino. Oba seznama so priobčili v dveh prvih letih revije Ljetzan-Glazza. Glede na naslednje podatke: Ime in priimek, rojstni dan, stalno bivališče, poklic in rubrika o jeziku «taucias garedais», kar bi bilo v knjižni nemščini «deutsche Geredais» po naše nemška govorica. Priimek so v ogromni večini italijanski. Tako je mnogo priimkov Boggi, Cappelletti, Dal Bosco, Fagioni, Longo, Lucchi in Rozzi. To pomeni, da so jim dali italijanske priimeke, ko so se ustanovili italijanski uradi. Zanimivo je, da je med njimi pet Pitterlinov, ki so se rodili v občini in stanujejo v zasedli Obere Ljetze — Obere Ljetze — Gornji Ljetze. Presečna, vsi emigranti razumejo in govorijo taucias garedais, medtem ko jih je pa doma dobra tretjina, ki ne razumejo nemškega narečja.

Prebivalstvo kraja je tipično hribovsko prebivalstvo, ki se kot drugod v Italiji, izsekuje drugam po Italiji in v tujino, je večina navadna nekvificirana delovna sila, nekateri so izučeni zidarji, kmetov pa je malo. Mlajši rod, ki je zrasel po letu 1940 pozna domačo govorico «taucias garedais» kot starejša generacija. Najbolje razumejo in govorijo domače bavarsko narečje gospodinjice. Velika večina emigrantov iz tega kraja se je naselila v bližnji piemontski in lombardski industrijski središčih in bolj malo jih je odšlo v tujino, in sicer v Švico in Francijo, kakih 30 pa je odšlo laško delo v južni Tirol med tamkajšnje Nemce.

Revija Vita di Ljetzan izdajajo znanstveni krogi milanske univerze. Zato pretežen del člankov obravnava v italijanski zgodovini, teh krajev, njihova krajinska ime, stare slovenske «cimbrskega» jezika, jezikovne razprave o njihovem narečju in v nepokvarjenem njihovem narečju prinaša še živo ljudsko ustvarjalno pripovedništvo in literaturo in primerjavi s knjižno literaturo in z ustreznim prevodom v italijansko. Za preproste ljudi iz Ljetzan-Glazze je prav to ljudsko izročilo najbolj privlačno in prav z objavljanjem ljudskega jezika blaga dosega izdajatelj, da bo mogoče vsaj v tem edinem «cimbrskem» kraju znanstvenim znanstvenim, za kasnejše rodove ohraniti spomin na življenje in ustvarjanje ljudsko moč nekih nemških kmetov in gozdni delavci, ki so 700 let živeli nekje na jugu svoje lastne življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 1969 izpeljali popoln popis prebivalstva v kraju Glazza. Hkrati so šli od hiše do hiše z magnetofonom in beležili pripovedke in zgodbe, fotografirali vse, kar ima pečat stare izvirnosti in spravevali ali razumejo in ali govorijo staro bavarsko narečje. Nasteli so 445 prebivalcev doma, z stalnim bivališčem v občini, in 126 emigrantov, ki so se odselili drugam v Italijo ali v tujino. Oba seznama so priobčili v dveh prvih letih revije Ljetzan-Glazza. Glede na naslednje podatke: Ime in priimek, rojstni dan, stalno bivališče, poklic in rubrika o jeziku «taucias garedais», kar bi bilo v knjižni nemščini «deutsche Geredais» po naše nemška govorica. Priimek so v ogromni večini italijanski. Tako je mnogo priimkov Boggi, Cappelletti, Dal Bosco, Fagioni, Longo, Lucchi in Rozzi. To pomeni, da so jim dali italijanske priimeke, ko so se ustanovili italijanski uradi. Zanimivo je, da je med njimi pet Pitterlinov, ki so se rodili v občini in stanujejo v zasedli Obere Ljetze — Obere Ljetze — Gornji Ljetze. Presečna, vsi emigranti razumejo in govorijo taucias garedais, medtem ko jih je pa doma dobra tretjina, ki ne razumejo nemškega narečja.

Prebivalstvo kraja je tipično hribovsko prebivalstvo, ki se kot drugod v Italiji, izsekuje drugam po Italiji in v tujino, je večina navadna nekvificirana delovna sila, nekateri so izučeni zidarji, kmetov pa je malo. Mlajši rod, ki je zrasel po letu 1940 pozna domačo govorico «taucias garedais» kot starejša generacija. Najbolje razumejo in govorijo domače bavarsko narečje gospodinjice. Velika večina emigrantov iz tega kraja se je naselila v bližnji piemontski in lombardski industrijski središčih in bolj malo jih je odšlo v tujino, in sicer v Švico in Francijo, kakih 30 pa je odšlo laško delo v južni Tirol med tamkajšnje Nemce.

Revija Vita di Ljetzan izdajajo znanstveni krogi milanske univerze. Zato pretežen del člankov obravnava v italijanski zgodovini, teh krajev, njihova krajinska ime, stare slovenske «cimbrskega» jezika, jezikovne razprave o njihovem narečju in v nepokvarjenem njihovem narečju prinaša še živo ljudsko ustvarjalno pripovedništvo in literaturo in primerjavi s knjižno literaturo in z ustreznim prevodom v italijansko. Za preproste ljudi iz Ljetzan-Glazze je prav to ljudsko izročilo najbolj privlačno in prav z objavljanjem ljudskega jezika blaga dosega izdajatelj, da bo mogoče vsaj v tem edinem «cimbrskem» kraju znanstvenim znanstvenim, za kasnejše rodove ohraniti spomin na življenje in ustvarjanje ljudsko moč nekih nemških kmetov in gozdni delavci, ki so 700 let živeli nekje na jugu svoje lastne življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 1969 izpeljali popoln popis prebivalstva v kraju Glazza. Hkrati so šli od hiše do hiše z magnetofonom in beležili pripovedke in zgodbe, fotografirali vse, kar ima pečat stare izvirnosti in spravevali ali razumejo in ali govorijo staro bavarsko narečje. Nasteli so 445 prebivalcev doma, z stalnim bivališčem v občini, in 126 emigrantov, ki so se odselili drugam v Italijo ali v tujino. Oba seznama so priobčili v dveh prvih letih revije Ljetzan-Glazza. Glede na naslednje podatke: Ime in priimek, rojstni dan, stalno bivališče, poklic in rubrika o jeziku «taucias garedais», kar bi bilo v knjižni nemščini «deutsche Geredais» po naše nemška govorica. Priimek so v ogromni večini italijanski. Tako je mnogo priimkov Boggi, Cappelletti, Dal Bosco, Fagioni, Longo, Lucchi in Rozzi. To pomeni, da so jim dali italijanske priimeke, ko so se ustanovili italijanski uradi. Zanimivo je, da je med njimi pet Pitterlinov, ki so se rodili v občini in stanujejo v zasedli Obere Ljetze — Obere Ljetze — Gornji Ljetze. Presečna, vsi emigranti razumejo in govorijo taucias garedais, medtem ko jih je pa doma dobra tretjina, ki ne razumejo nemškega narečja.

Prebivalstvo kraja je tipično hribovsko prebivalstvo, ki se kot drugod v Italiji, izsekuje drugam po Italiji in v tujino, je večina navadna nekvificirana delovna sila, nekateri so izučeni zidarji, kmetov pa je malo. Mlajši rod, ki je zrasel po letu 1940 pozna domačo govorico «taucias garedais» kot starejša generacija. Najbolje razumejo in govorijo domače bavarsko narečje gospodinjice. Velika večina emigrantov iz tega kraja se je naselila v bližnji piemontski in lombardski industrijski središčih in bolj malo jih je odšlo v tujino, in sicer v Švico in Francijo, kakih 30 pa je odšlo laško delo v južni Tirol med tamkajšnje Nemce.

Revija Vita di Ljetzan izdajajo znanstveni krogi milanske univerze. Zato pretežen del člankov obravnava v italijanski zgodovini, teh krajev, njihova krajinska ime, stare slovenske «cimbrskega» jezika, jezikovne razprave o njihovem narečju in v nepokvarjenem njihovem narečju prinaša še živo ljudsko ustvarjalno pripovedništvo in literaturo in primerjavi s knjižno literaturo in z ustreznim prevodom v italijansko. Za preproste ljudi iz Ljetzan-Glazze je prav to ljudsko izročilo najbolj privlačno in prav z objavljanjem ljudskega jezika blaga dosega izdajatelj, da bo mogoče vsaj v tem edinem «cimbrskem» kraju znanstvenim znanstvenim, za kasnejše rodove ohraniti spomin na življenje in ustvarjanje ljudsko moč nekih nemških kmetov in gozdni delavci, ki so 700 let živeli nekje na jugu svoje lastne življenja iz svoje lastne moči.

al — re

(Konec jutri)

Podoben bi bilo, če bi kak slovenski zgodovinar izdal na primer v Založništvo tržaškega tiska nacionalistično poboravno zgodovino slovenskih naselencev na obeh obalah Tilenca, ki so jih po madžarskih vpadih od 10. stoletja klicali ogledski patriarhi, da so ustanovili po vsej Furlaniji do Lince svoje Belgrade, Gorice, Goričice in druge kraje s slovenskim imenom. Ni nam do tega, da bi se vmešavali v polemike nacionalističnega značaja, pač pa hočemo našim ljudem prikazati, kako hoče italijanska kulturna ustanova v Milanu v sodelovanju z bavarskimi in še drugimi nemškimi znanstvenimi krogi ne le razsvetljuje vse elemente nemške kulture v nemških naselbinah, ampak tudi če je mogoče zaustaviti hiraenje te nemške naselbine. Od bližnjemu opazovati boj za življenje in tudi umiranje male neitalijanske narodne skupnosti srednje italijanskega prebivalstva.

Slovenci v Italiji smo že doživeli in še nenehno doživljamo, kako umirajo posamezne slovenske vasi na zahodnih obronkih Beneške Slovenije. Nismo pa niti stali ob njihovi smrti postelji, da bi želeli zadnji tolažbo v njihovem slovenskem narečju, niti nimamo prave predstave, zakaj so umrle, kako so se tukaj metastaze širile, da jim je najprej ohromel jezik, nato pa vsi ostali organi. Njihova dediščina, vsi njihovi kulturni običaji, vse njihove šege, njihove pesmi in pripovedke, vse tisto, kar je bilo zanje značilno, da so bili naše revno slovensko sorodstvo v prvem kolenu, je šlo z njimi v grob, in smo Slovenci revnejši za tisto njihovo zakladnico starih slovenskih izročil in to smo bogati tudi Italijani in tudi pokrajini, ker niti oni niso znali vsaj v muzejski, narodopisni zbirki ohraniti zgodovine slovenskih prebivalcev teh krajev. Revija germanskega inštituta v Milanu, kot po vsej sam naslov življenja kraja Glazza, ali kakor se imenuje

v stari bavarski Ljetzan, u kvarja pa se tudi z vseni mogočimi stvarmi, ki so v zvezi z jezikom, toponomastiko, jezikoslovjem, folklorom in običaji, skratka z vsemi pojavi v življenju te narodne skupnosti.

Glazza je edini preostali jezikovni otok nekdanjih 13 občin in je tudi glavni kraj občine Selva di Progno.

Domaćini, skupno z učitelji, županom, župnikom in uradnikom anagrafskega urada so v letih 1968 in 19

SMUČANJE

V GRINDELWALDU

Britt Lafforgue v slalomu premagala odlično Jacotovo

Kar pet Francozinj med najboljšo deseterico

GRINDELWALD, 14. — Z odlično drugo vožnjo si je Francozinja Britt Lafforgue zagotovila zmago v slalomu na 33. mednarodnem ženskem smučarskem tekmovanju v Grindelwaldu. Tudi to tekmovalstvo velja za svetovni pokal.

Današnje tekmovalstvo je potrdilo premoč Francozinj v tem športu. Avstrijke pa so dozele v prvi polovici. Francija si je namreč zagotovila v prvi deseterici najmanj kot pet mest, torej točno polovico, poleg tega pa je pobrala tudi vse tri medalje. Avstrijke so se morale zadovoljiti z eno samo tekmovalko med prvo deseterico, in sicer je bila to Proellova, ki je bila šele osma in je zaradi slabe uvrstitve zapravila svoje vodilno mesto na lestvici za svetovni pokal.

Po prvem spustu je imela danes najboljši čas Francozinja Jacot, kasneje zmagovalka Britt Lafforgue pa je zastopala za 18 stotink sekunde. V drugi vožnji pa je Jacotova opravila precej slabši spust od svoje rojakinje, ki je tvegala vse za vse in je imela pri tem srečo. Proga je izpeljala do konca v res izrednem času, ki ji je prinesel celo 75 stotink sekunde prednosti.

Velik podvig je opravila tudi komaj 16-letna Danielle Debernard, ki se je uvrstila na odlično tretje mesto in je s tem potrdila, da ravno v tej mladi tekmovalki velik del francoskega ženskega smučanja.

Lestvica slalom:	
1. Britt Lafforgue (Fr.)	87''52
2. Michele Jacot (Fr.)	88''27
3. Danielle Debernard (Fr.)	88''66
4. Barbara Cochran (ZDA)	88''81
5. Florence Steurer (Fr.)	89''13
6. Martin Cochran (ZDA)	89''14
7. Annie Famose (Fr.)	89''70
8. Anne-Marie Proell (Av.)	90''02
9. Rudi Mittermaier (Z. Nem.)	90''33
10. Patty Boydston (ZDA)	90''78
Lestvica posameznic za svetovni pokal je po tem tekmovalju naslednja:	
1. Michel Jacot (Fr.)	91
2. Annemarie Proell (Av.)	75

3. Francoise Macchi (Fr.)	65
4. Britt Lafforgue (Fr.)	64
5. Isabelle Mir (Fr.)	59

Ekipna lestvica za svetovni pokal	
1. Francija	694
2. Avstrija	372
3. Švica	100
4. ZDA	74
5. Zahodna Nemčija	66
6. Italija	58
7. Kanada	38
8. Velika Britanija	19

Bachleda prvi v slalomu

SONDRIO, 14. — Poljak Andrej Bachleda je osvojil prvo mesto v slalomu, prvu od obeh tekmovalj v javnih na Trofeo Vanoni. Na 2. mesto se je uvrstil Avstrijec Harald Rofner. Prvi Italijan je bil Carlo Demetz, ki pa je obšel na 6. mestu.

1. Andrej Bachleda (Polj.)	109''82
2. Harald Rofner (Avst.)	110''07
3. Max Rieder (Z. Nem.)	110''14
4. Henry Brech (Fr.)	110''32
5. Rick Chaffee (ZDA)	110''47
6. Carlo Demetz (Ital.)	110''79
7. Peter Frei (Švi.)	111''47
8. Sven Mikaelsson (Šve.)	112''42
9. Piette Poutel-Noble	112''54
10. Olle Rolén (Šve.)	112''56
11. Jakob Aschauer (Avst.)	113''60
12. Jean Louis Ambrose (Fr.)	113''75

KOLESARSTVO

Mereckx športnik leta

BRUSELJ, 14. — Italijanska kolesarska hiša Molteni, ki ima letos v svojih vrstah tudi prestižnega belgijskega kolesarja Eddyja Merckxa, se bo udeležila francoske etapne dirke «Tour de France». To je danes izjavil tehnični vodja hiše Molteni Giorgio Albani, ki je napovedal nastop svojih kolesarjev v dirki po Sardiniji, v dirki Pariz - Nica, v vseh vožnjah v javnih za svetovni pokal ter na Giro d'Italia. Albani je tudi napovedal, da bo Merckx letos nastopil v vseh vožnjah v javnih za svetovni pokal.

Velik podvig je opravila tudi komaj 16-letna Danielle Debernard, ki se je uvrstila na odlično tretje mesto in je s tem potrdila, da ravno v tej mladi tekmovalki velik del francoskega ženskega smučanja.

PO ZADNJIH NEUSPEHNIH PROSEŠKE ENAJSTERICE

Claut zamenjal Pescatorija kot tehnični vodja Primorja

Novi trener bo uradno nastopil v soboto, 16. januarja

Po zadnjih uspehih je vodstvo Primorja sklenilo opustiti trenerja Pescatorija in poveriti tehnično vodstvo Mariu Clautu, bivšemu nogometašu Trieste. Claut je v vlogi levega branilca več let branil barve Triestine, ki je moštvo nastopalo v A ligi. Pescatorio bo na vsak način ostal na razpolago Primorju kot igralec. Novi trener Claut bo uradno predstavljen nogometašem v soboto, 16. t. ob 20.30 v Luvexi gostilni na Proseku. Že naslednjega dne bo novi trener na proseški igrišču imel priliko, da vidi vse nogometaše na delu.

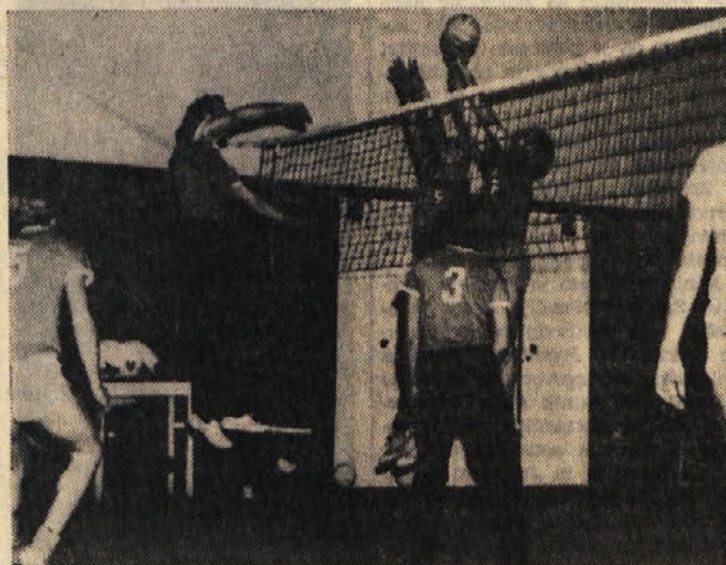
Moštvo Primorje B bo v okviru prvenstva III. amaterske lige igralo na Proseku proti enajsterici COOP. Primorje A pa bo izkoristilo nedeljski počitek za trening - tekmo proti enajsterici Zauze, ki nastopa v III. amaterski ligi.

B. R.

ATLETIKA

Arese, Azzaro in Del Buono povabljeni v ZDA

RIM, 14. — Ameriška atletska zveza je povabila tri italijanske atlete na vrsto srečanj, ki bodo 29. in 30. januarja v New Yorku in

Rudi Skrinjar med tekmo Breg - Kennedy uspešno odpira blok Furlanov

vedal, da namerava Eddy Merckx postaviti nov svetovni rekord v enourni vožnji na kronometer.

Eddyja Merckxa so medtem izvolili v Franciji za športnika leta. Referenduma se je udeležilo veliko število novinarjev iz skoraj vseh držav sveta. Na drugo mesto se je uvrstil znani brazilski nogometaš Pele, na tretje sovjetski dvigalec uteži Aleksejev. Na lestvici najboljših sta tudi Ničičin, ki je četrti ter Grk Papanikolaou, peti.

NOGOMET

FRANKFURT, 14. — Tretje mesto, ki ga je nemška nogometna reprezentanca osvojila na svetovnem prvenstvu v Mehiki je stalo nemško nogometno zvezo 200.000 francoskih frankov (22.000.000 lir). Prireditelj SP so osteli nemški zvezi približno 1.300.000 francoskih frankov za tekme, ki jih je nemška reprezentanca odigrala v Mehiki, medtem ko trdijo Nemci, da so jih pripravili in potovanje stali približno 1.500.000 frankov.

V MOŠKI ODOBJARSKI D LIGI

Jutri na stadionu Prvi maj derbi med Bregom in Olympio

Obe ekipi sta še brez točke na lestvici

V drugem kolu moške obojarske D lige bo ekipa Brega nastopila v slovenskem derbiju proti Olympio. Igralci Olympie so v prvem kolu igrali proti ekipi ACEGAT in gladko izgubili 3:0. To je treba pripisati dejstvu, da so ekipo pozvali igrati v D ligo po odločitvi ALPT B. Igralci Brega so se v prvem kolu zadovoljivo pripravili v tako kratkem času; poleg tega pa se zdi, da je ekipa v primeri s prejšnjo sezono nekoliko okrnjena.

Brežani so v tem tednu, po navpični zmagi proti Kennedyju skušali odpraviti nekatere vrzeli, ki so bile v tem kolu očitne. Zlasti so vadili kritje tokača in zadnje linije, kar je njihovo najbolj ranljivo mesto. Kar se tiče posameznikov so skoraj vsi v zadovoljivi formi, tako da bi v tem pogledu moral biti trener brez poglobljene. Druga plat pa je še vedno statistično nekaterih elementov, ki niso še dojele dinamiki sistema in s tem ustvarjajo nepotrebne vrzeli na igrišču. Upajmo torej, da jih bo lekcija v zadnji tekmi končno predramila.

Tekma med obema ekipama je odprta vsakemu rezultatu: če ima Breg bolj pripravljen ekipo, ima pa Olympia mnogo bolj izkušene elemente, kar se seveda ne sme podcenjevati, saj je v takih tekmah prav izkušnost včasih odločilna. Igra bi morala biti dokaj razburljiva in agonistično veljavna, saj gre za dvojbo med našima edinima predstavnikoma v D ligi. Obe ekipi bosta hoteli vsekakor iztržiti ves dragocen izkupiček in s tem popraviti svoj položaj na lestvici.

Tekma bo na stadionu «1. maja» v soboto, 16. januarja.

ALPINIZEM

Na Danskem pripravljajo alpinistično odpravo, ki se bo lotila prav posebnega podviga: prečiti namreč namerava ves velikiški otok Grönland. Ta odprava, katero bo vodil eden najboljših danskih plezalcev John Andersen, ne bo opravila ponovitve legendarne Nansenove poti, ki je merila des 300 km, ampak bo prečila otok po kontinentalnem ledu v dolžini 1400 km. Andersen bo še s tremi člani odprave krenil na pot iz Angmagssalik v zadnjih dneh aprila, skupina bo nato nadaljevala pot mimo fjorda Kangerdlugssuaqa, le denika Francija, Mont Forela (kjer bodo v bližini opravili nekaj vzponov na 2.232 m visoki Ingolfssjæld), cilj pa bo v Nigssuaqu pri Jakobshavn. Pogumni planinci menijo, da bodo to dokaj težavno prečenje opravili peš, brez sani in vprežnih teov, v treh mesecih.

ATLETIKA

Urbančičeva 56,13

MELBOURNE, 14. — Jugoslovanska atletinja Nataša Urbančičeva, ki že dalj časa živi v Avstraliji, je na nekem atletskem mitingu v Melbourne vrgla kopje 56,13 m daleč. Jugoslovanski ženski rekord v tej disciplini je 57,06 m, kar dokazuje, da je Urbančičeva trenutno v zelo dobri formi. Atletinja bo dopotovala v Jugoslavijo v začetku junija in bo v domovini opravila zadnje priprave pred evropskim prvenstvom v Helsinkih.

KOŠARKA

MLADINSKA KOŠARKA

V prijateljski tekmi poraz Borovih mladincev

Borovi mlajši mladinci so v sredo odigrali prijateljsko tekmo proti košarkarski ekipi Libertas iz Trsta, ki nastopa v promocijskem prvenstvu.

LIBERTAS TS — BOR 64:59 (23:17)

Borova postava: Švare 8, Valtar Hrvatić 6, Kralj M. 12, Stojan Hrvatić 2, Kralj R. 11, Štokelj 4, Kofol 8, Kapić, Francia, Podobnik 6. Prosti meti: Bor 7:12, Libertas TS 2:6.

«Plavi» so zelo dobro začeli, saj so vodili kar z 10:0, nato pa so nasprotniki uredili svoje vrste in nadoknadili zamujeno. Tekma je bila od tedaj vseskozi izenačena in igralci Libertasa so le v končnih minutah strli odpor poštvalnih borovcev, ki so tokrat dovolj igrali.

Na splošno so se vsi dobro izkazali, kar je seveda zelo razveseljujoče, saj čaka «plavi» v nedeljo odločilno srečanje doma proti POM.

b. l.

RIM, 14. — Tekmovalna komisija italijanske košarkarske zveze je priznala vse izide nedeljskega kola A lige, razen tekme Virtus Norda - Snaidero Videm zaradi priziva, ki ga je vložila bolonjska ekipa. Igralca Paola Viola so diskvalificirali za eno prvenstveno kolo.

KOLESARSTVO

OD 25. DO 29. MAJA

Na dirki «Alpe-Adrija» letos štirinajst ekip

Tekmovanje bo imelo sedem etap - Proga bo vodila tudi po Italiji - Start v Pulju, cilj v Ljubljani

PULJ, 14. — Peta amaterska kolesarska dirka Alpe-Adrija bo letos na sporedu v času od 25. do 29. maja. Razdeljena bo na sedem etap. Start bo imela v Pulju, proga bo delno vodila po Italiji in Avstriji, zaključila pa se bo v Ljubljani. Dirke se bo udeležilo 84 dirkačev, ki bodo branili barve 14 moštev. Svoje ekipe so prijavile Italija, Avstrija, Švica, Zahodna Nemčija, Poljska, češkoslovaška in Jugoslavija. Italijo bodo zastopala tri moštva iz Veneta.

Posamezne etape bodo naslednje:

TOREK, 25. MAJA
1. etapa: Pulj - Opatija 95 km; 2. etapa: krožna dirka po Opatici na kronometer za posameznike 18 km.

SREDA, 26. MAJA
3. etapa: Opatija - Lignano, 155 km.
CETRTAK, 27. MAJA
4. etapa: Lignano - Paularo, 140 km.

PETEK, 28. MAJA
5. etapa: Paularo - Celovec 156 km.
SOBOTA, 29. MAJA
6. etapa: Celovec - Ljubljana, 135 km; 7. etapa: krožna vožnja po Ljubljani na kronometer za posameznike 20 km.

Ves del tekmovalja, ki bo potekal po italijanskih cestah, bo organiziralo Videmsko kolesarsko združenje.

AVTOMOBILIZEM

Včeraj so pokopali Giuntija

MADRID, 14. — Nadaljujejo se polemike po tragični smrti italijanskega avtomobilistke dirkača Giuntija. Danes je povedal svoje tudi španski avtomobilist Jose Maria Juncadella, ki se je udeležil tragične dirke za volanom ferrarija 512 S in se je uvrstil na 5. mesto. «Nesreča je skoraj nepojmljiva in absurdna. Nemožne je misliti, da je lahko dirkalec s toliko izkušnostjo, kot je Beltoise, kar tako porival svoj stroj po pisti. Najmanj, kar bi ga lahko doletelo je

PREDOLIMPIJSKE ZANIMIVOSTI

Koliko bodo v Muenchnu veljale vstopnice za Ol

Tudi za razmeroma malo denarja bo mogoče precej videti

Prirediteljski odbor olimpijskih igr v Münchnu je objavil cene vstopnic za vse športne panoge, ki bodo na sporedu, kot tudi za otvoritveno in zaključno svečanost. Cene niso preveč visoke, če upoštevamo, da gre za olimpijske igre in tudi za 10 markami bo mogoče, na primer, videti finalna tekmovalja v atletiki ali plavanju. Prireditelji seveda računajo na zelo velik obisk in na gotovo razprodajo vseh vstopnic. V italijanskih lire preračunano bodo vstopnice za posamezne najvažnejše panoge veljale: Otvoritvena in zaključna svečanost: od 3400 do 17.000 lir.

KOŠARKA
predtekmovalja (zjutraj in popoldne): od 850 do 2.550 lir; predtekmovalja (zvečer): od 850 do 3.400 lir; finale: od 1.700 do 6.800 lir; polfinale: od 1.700 do 6.800 lir; finale: od 2.550 do 10.200 lir.

BOKS
predtekmovalje: od 850 do 3.400 lir; polfinale: od 1.700 do 6.800 lir; finale: od 2.550 do 10.200 lir.

ATELETIKA
dopoldanski spored: od 850 lir do 3.400 lir; popoldanski spored: od 1.700 lir do 10.200 lir; zadnji dan: od 3.400 do 13.600 lir.

PLAVANJE
dopoldanski spored: od 850 lir do 5.200 lir; popoldanski spored: od 1.700 lir do 10.200 lir.

TELOVADBA
ekipno (večerni spored): od 1.700 do 6.800 lir; posamezniki: od 3.400 do 10.200 lir.

ODOBJKA
predtekmovalje: od 850 do 2.550 lir; polfinale: od 850 do 4.250 lir; finale: od 1.700 do 6.800 lir.

Obiskovalci, ki bi si hotel ogledati na najcenejši način, na primer ves popoldanski atletski in plavalni program, en finale v telovadbi, 4 polfinalne tekme v košarki in prav toliko v odbojki, finale v boks in

Galli evropski prvak

MILAN, 14. — Italijan Tommaso Galli je premagal Španca Also Marina in osvojil naslov evropskega prvaka boksarske srednje junior kategorije. Galli je izvojeval zmago na točkah v 15 krogih. Italijan je pred tem srečanjem bil prvak petelinje in peresne teže. Zadnji naslov je zmagal proti Špancu J. Gri. Galli je tehtal 58.200 kg, Martin pa 58 kg.

SMUČANJE

ST. MORITZ, 14. — Mladi avstrijski smučar Hans Kogler si je danes med treningom zlomil nogo.

«Bela šola» SPDT pri Sv. Antonu, v kateri osvaja svoje prve smučarske veščine nad sto mladih tečajnikov

LEOPOLD KREBELJ Prvi bataljon Istrskega odreda

Ti so iz neznanih razlogov izgubili zvezo z našo umikajočo se kolono in krenili desno proti vasi Pavlič ter se skrili v gozdiček pod njo. Pozneje so Nemci opazili Zupančiča in Glavinova, ki jo je bil poslal Zorc v izvidnico ter streljali proti njima s strojnico in oba zadeli. Sreča je bila v tem, da ju sovražni vojaki niso dobili. Mrtvo Cvetko so potem domačini pripeljali na Trsek z vozom in jo na domačem pokopališču pokopali. Zupančiča pa smo prenesli v bolnišnico pod Boko, kjer se je zdravil do začetka septembra. Nato pa smo ga skupaj z drugimi prenesli v bolnišnico Zalesje.

Podobno kot Trseku, so se Nemci približali tudi Borštu, kjer je bila komanda mesta Koper in jo napadli. V vasi so našli motorno kolo, ki so ga uporabljali naši, in zažgali hišo, v kateri je bila komanda mesta, medtem ko so se njeni člani pravčasno umaknili. Poročilo komande istrskega vojnega področja z dne 18. avgusta 1944 omenja, da je sovražnik pobil tega dne po istrskih vaseh pet ljudi. Nemške kolone so se umaknile popoldne proti Kopru in Portorožu. Vendar so fašisti tudi naslednji dan vdrl v Labore in Boršt. Iz Dekanov pa so z minoteno obstreljevali Pobege in ranili tri otroke ter v okolici vasi pokradli mnogo živeža.

Komandant IO Franc Centa (stoji) in namestnik komandanta Ivan Majcen — Jovo

Hikrati z začetkom ofenzive na slovenske partizane so fašisti in Nemci napadli tudi hrvaške partizanske enote na območju Vodic, Trstenika, Učke, Razporja in Račje vasi. Boj z istrsko brigado je trajal nekaj dni. Po podatkih obveščevalnega centra IO (poročilo z dne 11. in 14. avgusta 1944) je sodelovalo v ofenzivi proti slovenskim in hrvaškim partizanom v Istri najmanj pet tisoč sovražnih vojakov.

Nemška ofenziva z 8. in 9. avgusta 1944, ki je sicer doživela na območju Slovenske Istre neuspeh, je bila le uvod v širše nemške posege v Istri. Kot je razbrati iz poročil obveščevalnega centra IO, je začela nemška komanda v drugi polovici avgusta zbirati v Istri svoje čete, da bi preprečila anglo-ameriško izkrcanje v Tržaškem zalivu in Istri, ki smo ga pričakovali po sestanku med Titom in Churchillom v Neaplju 12. avgusta 1944, o čemer je nemška obveščevalna služba gotovo kaj izvedela.

Po ofenzivi je naš bataljon napravil še nekaj uspešnih akcij, vendar je bilo zaradi nemške koncentracije čedalje težje in nevarneje. Nemci so zasedali vas za vasio in naš manevrski prostor se je začel nevarno oziti.

PO NEMŠKI OFENZIVI SO NASTOPILE HUDE TEZAVE

Med opisano nemško ofenzivo je bila naša desetčlanska udarna skupina, ki jo je vodil Rudi Mahnič, z njim pa so bili tudi minerji od 6. avgusta 1944 na območju Lucije in Seolci, da bi minirala most čez Dragonjo. Ker akcije ni mogla opraviti, se je umaknila proti Krikavcu. Novi vasi in Šempetu ter se tam prikrila do umika Nemcev, potem pa 12. avgusta uspešno porušila most in se dva dni kasneje vrnila v bataljon.

Cepprav se je vse srečno izteklo, smo bili v štabu vendarle izredno zaskrbljeni za usodo tovarišev, ker nismo imeli več

dni nobene zveze z njimi. Da bi ugotovili, kaj je z njimi, jih je šel tovariš komisar Zorc iskat. Srečali so se v Pučah, potem pa se skupaj vrnili v enoto na Trsek.

Štab IO jeseni 1944 na Kozjanah

Hujši nesreči z orožjem sta se pripetili 14. avgusta 1944 v hiši Petra Kozloviča, Trsek 82, in na nekem dvorišču, ko se je vrnila Mahničeva skupina na štab. Borci so dopoldne pred nogo lopo čistili orožje, ko se je nekomu sprožila pištola in ranila njegovega tovariša v nogo. Le nekaj minut pozneje je doživel še hujšo neprijetnost Rudi Mahnič — Zito, ki je na hodniku prijel v roke zaplenjeno nemško brozostrelko, ta pa se mu je sprožila. V hipu so bili trije ranjeni: četni komisar Lojze Lenč v hrbet, politdelegat Franc Sedlar v nogo in brat Petra Kozloviča, čevljar, v prst na roki.

(Nadaljevanje sledi)

